

СІМ'Я – ОСНОВА ПЕРВИННОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ КОЛІРНОГО ВПЛИВУ

Становлення нашої держави як передової цивілізованої країни закономірно висуває на передній план наукових пошуків комплексне вивчення ефективних засобів громадянського виховання нового покоління. Особливої уваги потребують невід'ємні компоненти даних середовищ – «кольорові картини» світу, які є засобами виховання дітей, зокрема громадянського. Разом з тим складна природа засобів колірного впливу та суперечливий характер становлення і розвитку громадянського виховання дітей в предметно-просторовому середовищі передбачає змістотворні орієнтири.

Кожне нове покоління засвоює матеріально-духовну спадщину, зокрема у контакт із кольором входять діти дошкільного віку, в яких з народження закладена певна реакція на той чи інший колір, підвищена чутливість до кольорової гами тощо.

Аналіз досліджень з проблеми громадянського виховання дітей дошкільного віку в предметно-просторовому середовищі засобами колірного впливу показує, що у вітчизняній педагогічній науці склалися передумови до її комплексного вивчення, зокрема, педагоги (Л. Бочкарьова, Л. Наумова, Т. Стефановська, М. Шилова, Ю. Мануйлов, Т. Пеня, Л. Савенкова, Т. Строганова, С. Величко, Л. Котенко та ін.) розглядають громадянське виховання особистості дитини в педагогічному процесі, освітньо-виховні можливості навколишнього предметно-просторового середовища, створення педагогічних умов, що сприяють формуванню почуття кольору у дітей в образотворчій діяльності тощо [1].

Проблема первинного громадянського виховання дітей в сім'ї являє собою відображення сімейного соціуму з різних сторін власного життя і побуту. У зв'язку з цим виникає необхідність розгляду сім'ї за родом її базового статусу як соціального інституту. До низки факторів, що впливають на громадянське виховання дітей, входять релігійні та соціально-побутові звичаї, культурно-історичні традиції сім'ї. Під впливом сімейних устоїв формується уявлення життя дитини, її погляди і ставлення до навколишнього світу. Ці функції різнохарактерні за своїм змістом, можливостям і специфікою їх прояву в вихованні дітей-дошкільників засобами колірного впливу.

Відтак, виховний потенціал сім'ї слід розглядати не тільки з позицій комфортного стану сімейного життя, але і наявності в ньому напружених психічних станів невирішеність різних життєвих ситуацій, які опосередковано або безпосередньо впливають на первинний процес громадянського виховання дітей, гальмують інноваційні підходи до виховання дітей з

використанням колірних ефектів.

Як правило, діти виконують елементарні завдання з використанням уявлень про колірне середовищі, набувають окремих навичок роботи з технікою, але у них не формуються необхідні знання про колір і цілісні уявлення про його соціальне і ціннісне значення.

Головною метою первинного сімейного громадянського виховання дітей колірними факторами навколишнього середовища можна вважати:

- досягнення сприятливої сімейного стану, комфортної морально-психологічної атмосфери як результату, отриманого в процесі діяльності з кольором в найближчому оточенні;
- набуття дітьми знань, умінь і навичок конструктивної діяльності з кольором;
- розуміння дітьми адекватних, по відношенню до соціуму, ціннісних орієнтацій в кольорі для повноцінної реалізації своїх можливостей в умовах естетичної діяльності [3].

До завдань сімейного первинного громадянського виховання дошкільників факторами середовища відносяться:

- 1) підвищення виховного потенціалу сім'ї в процесі спільної діяльності з кольором в найближчому оточенні;
- 2) сприяння в розвитку наступності сімейних звичаїв (традиції ціннісних відносин до кольорової гама) в різних вікових поколіннях;
- 3) задоволення і корекція особистісно-орієнтованих естетичних уподобань дошкільника в кольорі в макро-і мікросоціумі;
- 4) збереження і примноження кращих сімейних колірних традицій;
- 5) поширення знань щодо кольору в предметно-просторовому середовищі серед всіх членів сім'ї;
- 6) оздоровлення та психологічне розвантаження членів сім'ї засобами колірного впливу в предметно-просторовому середовищі;
- 7) соціальний захист і психолого-педагогічна підтримка сімей, які опинилися в нових умовах проживання [4].

Сімейне виховання і громадянське виховання засобами кольору в предметно-просторовому середовищі – це цілеспрямований процес сімейної діяльності з кольором в навколишньому середовищі, в результаті якої відбувається взаємодія батьків і дітей, відповідно одночасно формуються елементи культури, здійснюється розвиток особистості. Слід визнати, що практично не зустрічається ні одна дитина, яка була б повністю байдужа по відношенню до сімейної діяльності з кольором в предметно-просторовому середовищі. Колірне середовище як фактор громадянського виховання є середовищним фактором розвитку особистості дитини дошкільного віку, адже взаємодіючи з колірним середовищем в процесі діяльності та спілкування дитина дошкільного віку безперервно працює над собою, проявляє зустрічну активність, тобто відбувається процес саморозвитку і самовиховання під впливом колірних факторів [5].

Завершуючи розгляд найважливіших складових процесу первинного громадянського виховання дітей засобами колірного впливу в сім'ї, слід зазначити, що всі її аспекти: організована естетична діяльність з кольором в предметно-просторовому середовищі, залучення психологів, мистецтвознавців, педагогів, соціологів, юристів, фахівців соціальної роботи, формування естетичних знань про культурно-історичні цінності кольору в практиці сімейної освіти і виховання дітей тісно пов'язані між собою, тому окреслити жорсткі межі їх диференційованого впливу всіх членів сім'ї практично неможливо [2].

Практика сімейного громадянського виховання дітей засобами кольору в навколишньому соціумі, показує, що не існує ідеального варіанту для забезпечення вищезгаданого процесу. Тому найбільш дієвими прийомами є «класичні» усні способи впливу на дошкільників в процесі діяльності з кольором: спосіб словесного впливу; спосіб пробудження інтересу до соціально-ціннісних властивостей кольору; спосіб натхнення до висловлювання про властивості кольору в макро і мікросоціумі; спосіб доведення аргументів про естетичні патріотичні норми кольору; спосіб опори на особистісні знання, вміння і навички в галузі кольору.

Таким чином, способи і прийоми виступають стимулами до прояву якісних показників становлення і розвитку процесу сімейного громадянського виховання дітей засобами колірного впливу в предметно-просторовому середовищі.

Список використаних джерел

1. Артпедагогіка і арттерапія в спеціальній освіті: [підручник для вузів] / Т. А. Добровольська, Л. Н. Комісарова, І. Ю. Левченко, Є. А. Медведєва. М.: Академія, 2001. 248 с.
2. Бонде Л. Магія цвета. Спб.: Питер Паблішинг, 1997. 384 с.
3. Копитін А. І. Арттерапія. – Спб.: Питер, 2001. 320 с.
4. Наумова Т. Лікування душі через мистецтво. *Народна школа*. 2003. № 1. С. 47–50.
5. Шоттенлоер Г. Малюнок і образ у терапії. Спб., Питер. 145 с.

Наталія Мельник

ПРОГНОЗУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Здатність учителів фізичного виховання вступати у взаємодію учнями для розв'язання освітніх проблем і ситуацій залежить від рівня їх професійної компетентності, серед яких належне місце відводиться здатності до прогнозування. Тому вчитель, відповідно до сучасного